

Vervolgproces manifest Afval en Grondstoffen in een Circulaire Economie

Aan: Portefeuillehouders VDG EKM
Van: Paul de Bruin namens Markerein
Datum: 27 februari 2023
Betreft: Memo proces voor het vervolg naar aanleiding van het Symposium Afval en Grondstoffen in een Circulaire Economie d.d. 15 februari 2023

Op 15 februari 2023 is het symposium Afval en Grondstoffen in een Circulaire Economie geweest. Aan diverse reacties te horen was de opzet geslaagd. In de bijlage bij dit memo vindt u het persbericht dat daags na het symposium is uitgestuurd, kopij voor een artikel in vakblad GRAM en de presentatie.

Tijdens het symposium zijn ambities, initiatieven en samenwerkingsmogelijkheden voor het behalen van de circulaire ambities op het gebied van afval- en grondstoffen. Zoals:

- Onderzoek regionaal circulair ambachtscentrum/centra en vormen waarin dit kan.
- Meer regie op de kwaliteit en duurzaamheid van be- en verwerking van ingezamelde grondstoffen.
- Meer afstemming op afvalbeheerbeleid waar mogelijk en gewenst.
- Regionale communicatiecampagne met intensievere aanhaking van individuele gemeenten.
- De CO₂ reductie van (gemeentelijk) afvalbeheerbeleid in beeld brengen.
- De positie op de 10-r ladder weergeven.
- Onderzoek naar mogelijkheden voor gratis inzamelen van luiers.

De ontvangen input wordt in de komende periode door de ambtelijke werkgroep Markerein verder uitgewerkt in een concept manifest Afval en Grondstoffen in een Circulaire Economie (werktitel). Als opvolger van het manifest uit 2017.

Voorgesteld wordt om de bestuurlijke instemming met dit manifest te agenderen voor het volgende portefeuillehouderoverleg VDG EKM van 1 juni 2023. In de periode maart t/m mei worden het concept en de bestuurlijke route in de gemeente door elk Markerein lid met de eigen portefeuillehouder besproken.

Met vriendelijke groet,
namens de werkgroep Markerein

Paul de Bruin

Bijlage 1. Persbericht d.d. 16 februari 2023

Drenthe – 16 februari 2023

----- Persbericht -----

Campagne 'Geef het door' gaat nieuwe fase in

Drenthe – Met de campagne 'Geef het door' werken de Drentse gemeenten samen aan bewustwording en het terugbrengen van restafval. Gisteren trapten bestuurders van de twaalf gemeenten de nieuwe fase van de afvalcampagne af. Het komende jaar worden alle Drenten gestimuleerd tot afvalscheiding met succesverhalen van Drentse inwoners, posters en infographics. Want afval is een grondstof voor nieuwe producten.

Anno Wietze Hiemstra, portefeuillehouder Energie, Klimaat en Milieu van de Vereniging van Drentse Gemeenten: "Van ons afval worden nieuwe grondstoffen gemaakt, het afval wordt hergebruikt voor het maken van nieuwe materialen en producten. Veel inwoners van Nederland en dus ook van Drenthe weten niet altijd waarom en hoe ze hun afval goed kunnen scheiden. Vaak is dat geen onwil, maar onwetendheid. Daarom zijn wij blij met de campagne 'Geef het door'. Dit helpt in de bewustwording bij onze inwoners en zorgt uiteindelijk voor een betere afvalscheiding in onze provincie."

Minder restafval per inwoner

De afgelopen jaren hebben alle Drentse gemeenten hun krachten gebundeld in een samenwerkingsverband. Het doel? De hoeveelheid restafval per inwoner terug te brengen. Daarvoor is de campagne 'Geef het door' in het leven geroepen. Drenten worden met posters, via social media, infographics en op andere manieren geïnformeerd en gestimuleerd om hun afval (beter) te scheiden.

Feiten en cijfers

Afval is een grondstof. Dat geldt in elk geval voor een groot deel van ons afval. Plastic wordt gebruikt voor nieuwe grondstoffen, gft-afval wordt omgezet in compost en van oud textiel wordt vulling gemaakt voor bijvoorbeeld autostoelen. De hoeveelheid (ongescheiden) restafval per inwoner van de provincie bedroeg in 2015 nog 224 kilogram. In 2021 was dit al teruggebracht naar 148 kilogram per inwoner. Een groot deel van dit gewicht kan nog worden gescheiden. Op de website www.geefhetdoor.nl worden tips gegeven, is informatie te vinden over het scheiden van afval en vertellen inwoners van Drenthe over hun eigen ervaringen.

Vanaf 17 februari zal de campagne ook buiten op veel plekken zichtbaar zijn.

----- Einde persbericht -----

Noot voor de redactie, niet voor publicatie

Bij dit persbericht ontvangt u een foto van de bestuurders van elf van de twaalf Drentse gemeenten. Deze foto is gemaakt bij de aftrap van de nieuwe fase van de afvalcampagne 'Geef het door'.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Richtje Rakers, communicatieadviseur gemeente Borger-Odoorn, via tel. 06-50559874 of r.rakers@borger-odoorn.nl.

Bijlage 2. Kopij Vakblad GRAM (uitgave van de NVRD)

Waarom zou je je afval scheiden?

Drenthe kiest voor unieke gemeente-overstijgende aanpak

Inleiding

Het aantal kilo's PMD in beeld hebben of weten wat er met textiel gebeurt, zorgt er nog niet voor dat mensen hun afval gescheiden inzamelen. Ook de ambities van Vereniging Drentse Gemeenten maakten duidelijk: gedragsverandering is een complex speelveld. Met communicatie alleen ben je er nog niet. Wanneer draagt een communicatiecampagne bij aan een optimale implementatie van het beleid? Hoe halen we inwoners over om het gewenste gedrag te vertonen? De Drentse werkgroep Markerein startte een gezamenlijke afvalcampagne. De insteek: de inwoner van Drenthe bewust maken van het belang van afvalscheiding.

De ambitie: gedrag veranderen

Elke gemeente biedt inwoners volop informatie over de praktische kant van afvalscheiding. Maar *waarom* zouden mensen hun afval moeten scheiden? De Drentse campagne 'Geef het door' legt de nadruk op het vergroten van de bewustwording zodat afval scheiden de norm wordt. Het ultieme doel van weten, willen én kunnen afval scheiden? Schone afvalstromen! Zo ontstaan nieuwe grondstoffen en vermindert het restafval.

Beleid, bestuur, naar buiten

Het campagnedoel: inwoners van Drenthe vinden afval scheiden belangrijk. Hun eigen gemeente levert hen de praktische informatie en faciliteiten. De essentie van de campagne 'Geef het door' is dat Drentse inwoners doorgeven hoe belangrijk het is om afval te scheiden, inclusief de reden waarom zij dit doen. Daarnaast ondersteunt de campagne dat goed gescheiden afval doorgegeven kan worden aan producenten die er nieuwe materialen van maken. Ook verwerkers zijn onderdeel van de campagne en delen hun overtuigingen.

Citaatblok

Van ons afval worden nieuwe grondstoffen gemaakt, het afval wordt hergebruikt voor het maken van nieuwe materialen en producten. Veel inwoners van Nederland en dus ook van Drenthe weten niet altijd waarom en hoe ze hun afval goed kunnen scheiden. Vaak is dat geen onwil, maar onwetendheid. Daarom zijn wij blij met de campagne 'Geef het door'. Dit helpt in de bewustwording bij onze inwoners en zorgt uiteindelijk voor een betere afvalscheiding in onze provincie.

Anno Wietze Hiemstra

Portefeuillehouder Energie, Klimaat en Milieu van de Vereniging van Drentse Gemeenten

Campagnemiddelen dragen de campagne

De eerste fase van de campagne liep in 2021. Op 15 februari 2023 is tijdens een officieel moment de nieuwe fase van de campagne gelanceerd. Bestuurders committeerden zich aan de kernboodschap; afval scheiden is de norm. De campagnemiddelen en -planning dragen de campagne. Door de campagnewebsite, online advertising, social media, advertenties en een city display-campagne zorgen we ervoor dat de doelgroepen worden bereikt.

Citaatblok

Vanuit mijn functie ben ik dagelijks bezig met afval. Voor het grondstoffenbeleid heb ik onze inwoners gevraagd wat zij weten over afvalscheiding en wat we als gemeente nog meer voor hen kunnen betekenen op dit gebied. Die ideeën, wensen en suggesties vertaal ik naar beleid. Het blijkt dat hier nog veel kansen liggen voor communicatie en gedragsbeïnvloeding. Door inwoners actief bewust te maken van het belang van grondstoffscheiding kunnen we de juiste gewoonten aanleren. Hiermee zetten we belangrijke stappen richting een afvalvrije en duurzame samenleving.

Sabine Nijdam

Beleidsadviseur Afval & grondstoffeninzameling, Team Duurzaam, Gemeente Meppel

Resultaten

De eerste fase van de campagne kende goede resultaten. Zo blijkt dat Drentse Facebook-gebruikers minimaal een keer een campagne-uiting hebben gezien. Het bereik van social media berichten in de week na de lancering was meer dan 100.000 views. Ook van de tweede fase van de campagne hebben we hoge verwachtingen. Maar het belangrijkste is dat er reuring is. En dat Drenten bewuster omgaan met hun afval.

www.geefhetdoor.nl

Bijlage 3. Presentatie

Geef het door
Afval is grondstof

WERKGROEP MARKE REIN
REDUCTIE HUISHOUDELIJK RESTAFVAL DRENTSE GEMEENTEN

WERKGROEP MARKE REIN
REDUCTIE HUISHOUDELIJK RESTAFVAL DRENTSE GEMEENTEN

Afval en Grondstoffen in een Circulaire Economie

Symposium 15 februari 2023

Secretariaat MarkeRein: Area Reiniging, Postbus 2297 7801 CG Emmen Telefoon 0591 - 57 10 80
Voorzitterschap: Drs. ing. P. de Bruin (Paul) IPR Normag, Postbus 2016, 2002 LA Haarlem. Telefoon 023 – 53 19 141

1

WERKGROEP MARKE REIN
REDUCTIE HUISHOUDELIJK RESTAFVAL DRENTSE GEMEENTEN

Programma

- 13.00 **1. Opening**
En terugblik op circulariteit van afval- en grondstoffen
- 13.30 **2. Preview vernieuwde regionale campagne Geef het Door**
Kirstin Smid namens het campagneteam
- 13.50 **3. Betekeniseconomie en de circulaire grondstoffenmaatschappij**
Kees Klomp
- 14.25 **4. Dialoog: input voor het nieuwe manifest**
Aan de hand van stellingen en vragen
- 15.30 **5. Afsluiting**
En (pers)foto-moment voor de campagne Geef het Door

15 feb. 2023

Terugblik op circulariteit van afval- en grondstoffen en de Drentse samenwerking

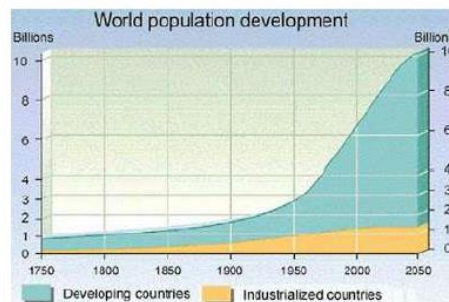
1. Actuele ontwikkelingen en kaders (landelijk, Europees)
2. Manifest 2017 en behaalde resultaten
3. Een wereld te winnen richting een circulaire (grondstoffen) economie

15 feb. 2023

3

3

Duurzame maatschappij noodzakelijk

Bron: www.sustainablescale.org/areasofconcern

15 feb. 2023

4

- Toename wereldbevolking én welvaart
- Bijna verdubbeling!!
- Dus:
 - Meer consumptie
 - Meer verstedelijking
- Er zijn meer grondstoffen nodig
- Schattingen variëren, tot wel 3 de huidige hoeveelheid grondstoffen 3 aardbollen
- Grote diversiteit schaarse grondstoffen

Overheidssturing en opgaven voor lokale overheden:

maatschappelijke opgaven

- Bestuurlijke, juridische en financiële druk op (ook) gemeenten: maak werk van de duurzame transitie in lokale context
 - Voorbeelden van dit soort druk:
 - Voorkom verspilling grondstoffen
 - Hogere eisen duurzaamheid materieel
 - Afvalstoffenbelasting en CO₂ heffing
 - Gemeentelijke (regie) rol in verschillende vormen van producentenverantwoordelijkheid
 - Extra druk op meedoen alle doelgroepen
 - Schaarste in kennis, capaciteit en financiën
 - Krachten bundelen is oplossing
- Circulariteit
 - Circulaire grondstoffen economie
 - Klimaatadaptatie
 - Duurzame energie / energietransitie
 - Mobiliteit
 - Inclusieve samenleving

15 feb. 2023

5

5

De uitdaging

- Wettelijke **zorgplicht** voor inzameling van huishoudelijk afval
- Wettelijk **verplichting** tot gescheiden inzameling
Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen d.d. 5 januari 2021
- Maatschappelijke **verantwoordelijkheid**
Bijdragen aan voorkomen restafval, meer en betere scheiding van recyclebare grondstoffen. Tolstandkoming Circulaire Economie.
- **Leefbaarheid en kwaliteit van de buitenruimte**
Inzamelvoorzieningen inpassen in de openbare ruimte
- Afval- en grondstoffenbeheer huishoudens
 - Zeer zichtbaar beleidsterrein, groot aantal contactmomenten
 - Jaarlijkse vaststelling van de Afvalstoffenheffing
 - **Onderdeel van een Circulaire (grondstoffen) Economie**

15 feb. 2023

6

Kaders: Focus verbreding van nuttige toepassing en recycling naar hergebruik en preventie

- Rijksbrede programma Nederland Circulair in 2050
 - Tussendoel 50% in 2030 (t.o.v. 2016)
- VANG- Uitvoeringsprogramma 2025
 - Focus van kwantiteit naar kwaliteit
- Producentenverantwoordelijkheid (UPV):
 - EU en Rijk: UPV consumentenproducten en verpakkingen
 - Eigen uitvoering: bv retoursystemen en/of
 - Geld: financiële bijdrage aan (vaak) gemeenten
- LAP 3 (tot 2023, doorkijk 2029)
 - Wordt **Circulair Materialenplan**
 - Nu: focus ook op productontwerp, levensduur, hergebruik, reparbaarheid, etc.
- Modernisering **Wet Milieubeheer**
 - Doel: een generieke en overkoepelende CE-wet
 - Aansluiten bij de doelstellingen en terminologie van de circulaire economie

15 feb. 2023

7

7

Nieuwe rol van gemeenten op gebied van afval- en grondstoffen huishoudens

- A. Van nadruk op logistiek en inzameling naar verregaande gedragsverandering
 Gedrag inwoners in de omgang met afvalstromen. Consumptiepatronen, inkoop. Maatwerk.
- B. Integrale aanpak en duidelijke regie op grondstofstromen 'verderop' in de keten
 Inzameling in openbare ruimte,
- C. Innovatieve communicatie (ook ICT)
 Data-gestuurd werken, innovatieve communicatie/interactie inwoners, etc.
- D. Meer gewenste diversificatie (maatwerk) dienstverlening
 Gebiedsgericht, kleinere deelstromen
- F. Omgaan met dynamiek grondstoffenmarkten.
 Grondstoffenmanagement, van microschaal en regionale afzet naar internationale markt (per stroom)
- G. Verdere efficiëntie en modernisering inzameling
 Het legen van containers op vulgraad route optimalisatie op basis van ICT en databeheer
- H. Samenwerking met maatschappelijke partners en publiek-privaat de ketens sluiten.
 Initiatieven als een Circulair Ambachtsentrum, regionale functie met verbinding MKB

15 feb. 2023

8

WERKGROEP MARKE REIN
REDUCTIE HUISHOUDELIJK RESTAFVAL DRENTSE GEMEENTEN

Het Manifest Drenthe Van Afval Naar Grondstoffen (19 oktober 2017)

- In 2017 manifest gesloten
- Wethouders spreken zich uit over hun doelen op het gebied van afval en grondstoffen en de wijze waarop samenwerking daaraan gaat bijdragen
- Gemeenten: beleid autonoom
- Gezamenlijke ambitie Manifest: 2020 max 100 kg/inw.

15 feb. 2023
9

9

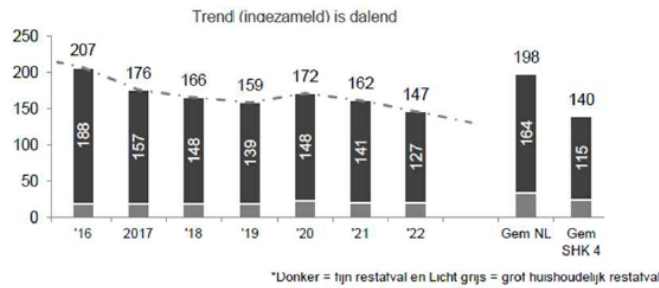

WERKGROEP MARKE REIN
REDUCTIE HUISHOUDELIJK RESTAFVAL DRENTSE GEMEENTEN

Wat was afgesproken over samenwerking en wat is gerealiseerd

- a. Regionale communicatiecampagne
- b. Jaarlijkse grondstoffenmonitor en benchmark
- c. Jaarlijks uitvoeren sorteeraanlyse huishoudelijk restafval
- d. Verkennen mogelijkheden Drentse gemeenten voor meer preventie van afval
- e. Gezamenlijk sluiten van be- en verwerkingscontracten: doelmatige + duurzaam
- f. Benutten kansen voor regionale werkgelegenheid bij grondstoffbewerking
- g. Inzamelstructuren voor nieuwe grondstoffenstromen matrassen en EPS
- h. Onderzoek mogelijke invoering gescheiden inzameling luiers

15 feb. 2023
10

Grondstofmonitor 2022 (gewogen gemiddelde Markereïn-Drentse gemeenten)

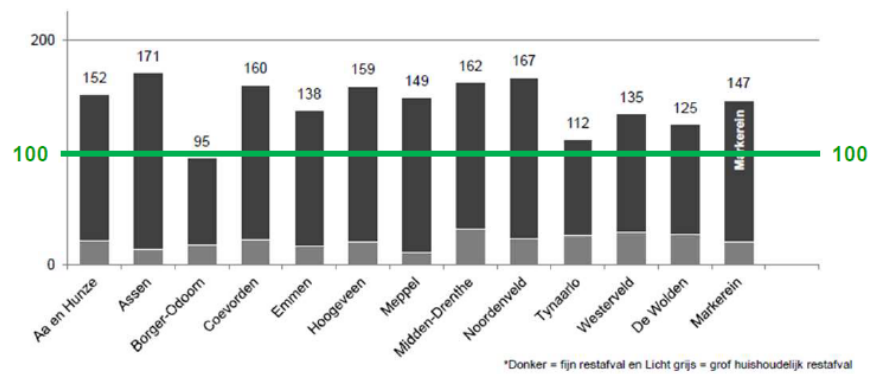
- Van 235 naar 147 kg/inw.
 Reductie 60 kg/inw. circa 30%
- Maatregelen per gemeente en samenwerking VDG-EKM – Markereïn
- Oorspronkelijke VANG ambities
 - max 100 kg in 2020
 - Max 30 kg in 2030
- Ambitie Nederland Circulair
 - 100% Circulair in 2050
 - Tussendoel: 50% circulair in 2030 (T.o.v. 2016)

15 feb. 2023

11

Grondstofmonitor 2022: hoe staat elke gemeente er voor

15 feb. 2023

Goed op weg, maar we zijn er nog niet !!

Er is meer mogelijk, maar vergt ook verbreding van focus op maatregelen

Samenstelling restafval

	Aandeel	kg/ inw.
Restafval	30%	39,8
GFT	15%	19,8
OPK	5%	6,5
Glas	5%	6,3
Textiel	8%	10,6
Luiers	11%	13,8
PMD	5%	7,1
KCA	0%	0,2
Overig	21%	26,9

- In restafval circa 90 kg/inw recyclebare grondstoffen
- Slechts 30% is 'echt' restafval
- Fiscalisering: minder restafval financieel aantrekkelijk
- Drenthe alleen aan belasting € 1,4 miljoen per jaar (€ 6/hh)
- Verbreding focus:
 - Inzamelvoorzieningen, serviceniveau, prijsprikkel
 - Ook meer: Gedragsverandering, consumptiepatronen, producthergebruik, et cetera
- Regionale campagne belangrijke bijdrage.....

15 feb. 2023

13

13

15 feb. 2023

14